

Vlaams
Parlement

ingediend op **918** (2016-2017) – Nr. 1
11 oktober 2016 (2016-2017)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Wilfried Vandaele en Jean-Jacques De Gucht

over het toezicht
van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)
op de naleving door de openbare omroep
van de beheersovereenkomst
met de Vlaamse Gemeenschap,
en over het jaarverslag 2015 van de VRT

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Toezicht van de VRM	4
1.1.	Methodiek	4
1.2.	Algemene resultaten	4
1.3.	Concrete doelstellingen	5
1.4.	Aanbeveling	6
2.	Jaarverslag 2015 van de VRT	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Publieksbereik	9
2.3.	Kwaliteit van het aanbod	12
2.4.	Financiële resultaten en organisatie	15
2.5.	Conclusie	16
II.	Bespreking	18
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	18
2.	Antwoorden	24
3.	Repliekenronde	29
	Gebruikte afkortingen	30

Op dinsdag 12 juli 2016 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het toezicht van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap, en over het jaarverslag 2015 van de VRT.

I. Toelichting

1. Toezicht van de VRM

Carlo Adams, ondervoorzitter van de algemene kamer van de VRM, overloopt de belangrijkste bevindingen uit het VRM-rapport over het VRT-werkingsjaar 2015. Het betreft het laatste rapport over de lopende beheersovereenkomst, die in principe zou zijn voortgelopen tot eind 2016, maar zoals bekend is de nieuwe overeenkomst al in 2016 vervroegd in werking getreden.

1.1. Methodiek

Eerst licht de ondervoorzitter de werkmethode toe. Het VRM-rapport gaat na in welke mate de VRT in 2015 de strategische en operationele doelstellingen uit haar beheersovereenkomst heeft gehaald. Het toezicht betreft enkel de inhoudelijke en dus niet de financiële of budgettaire bepalingen uit de overeenkomst. Daarmee is het complementair aan de controle door de gemeenschapsafgevaardigde in opdracht van de Vlaamse Regering.

De VRM ontvangt zijn gegevens ten eerste van de VRT zelf, die zowel cijfer- als beschrijvende gegevens rapporteert. Sommige cijfers komen voort uit PPM-studies, waaronder die van het CIM, andere van de eigen studiedienst van de VRT. Die laatste cijfers controleert de VRM dan steekproefgewijs, bijvoorbeeld wat betreft de percentages Nederlandstalige muziek.

Vergeleken met de vorige jaren is de methode wat aangepast. De VRT heeft in 2015 besparingen moeten doorvoeren, waardoor een aantal doelstellingen moesten worden aangepast. Daarvan heeft minister Gatz de VRM op de hoogte gebracht, die ermee rekening heeft gehouden in zijn beoordeling. Zo bestaat OP12 sinds 1 januari 2015 niet meer als afzonderlijk aanbodsmerk en is cobra.be in de loop van 2015 geschrapt, net als de structurele dagprogrammatie van Canvas. Eén mocht 's middags meer herhalings programmeren. Op Klara mocht het aantal live concertopnames dalen van één per dag tot drie à vier per week. Voor meer details verwijst Carlo Adams naar het rapport. De VRT heeft de doelstellingen waarop die besparingen een impact hadden, in 2015 gehaald als men rekening houdt met de gewijzigde afspraken. De beoordeling is dus niet negatief beïnvloed door die besparingen.

1.2. Algemene resultaten

Voor nagenoeg alle doelstellingen blijkt uit het rapport dat de VRT ze heeft gehaald. Er zijn slechts enkele uitzonderingen. De doelstelling om ondertitels voor doven en slechthorenden ter beschikking te stellen op andere platformen dan televisie, werd niet behaald. De VRT heeft daarvoor intussen wel een stappenplan klaar. Ook de 100 percentnorm voor nieuws- en duidingsprogramma's heeft de VRT niet gehaald, zij het slechts heel nipt: ze haalde 99,95 percent. De ontbrekende 0,05 percent is te wijten aan een extra nachtelijk journaal na de aanslagen in Parijs, dat niet kon worden ondertiteld. De opmerking van de VRM daarover dient dan ook vooral voor de volledigheid.

Zoals al eerder is gebeurd, waren er opnieuw problemen met de CIM-internetstudie. Daardoor waren tot juli 2015 geen cijfers beschikbaar over het

bereik van de Vlaamse surfers door de VRT. Vanaf augustus 2015 raakten die cijfers wel beschikbaar. Uit een extrapolatie van die cijfers blijkt dat de VRT de beoogde doelen heeft gehaald.

Een laatste punt waarop de doelstelling niet is gehaald, betreft het aandeel in het personeel van personen met een handicap, nieuwe Vlamingen en vrouwen, en het aandeel van vrouwen in het management.

In het algemeen besluit de spreker dat de VRT het overgrote deel van de doelstellingen uit haar beheersovereenkomst heeft behaald.

1.3. Concrete doelstellingen

De eerste reeks doelstellingen betreffen het aanbod en het bereik. Ze gelden zowel voor de VRT als geheel als apart per medium. De beheersovereenkomst stelt dat de openbare omroep met het volledige aanbod op maandbasis 90 percent van de bevolking moet bereiken. Met een maandelijks gemiddelde van 95,5 percent heeft ze dat aandeel ruim behaald. Specifiek voor radio moest de VRT 70 percent van de Vlaamse luisteraars bereiken, en 60 percent per doelgroep volgens leeftijd, geslacht en dergelijke. In 2015 bereikte de VRT 79 percent van de Vlaamse luisteraars, en haalde ze ook de vooropgestelde cijfers per doelgroep.

Voor televisie moest de VRT op weekbasis minstens 75 percent van de kijkers bereiken. Ze haalde een bereik van 87,2 percent en slaagde ook voor het beoogde bereik per doelgroep.

Om het internetbereik te meten, waren zoals gezegd pas vanaf augustus 2015 cijfers beschikbaar. Voor die periode haalde de VRT met overschot het voorziene minimum van 30 percent. Het ging zelfs om 59,4 percent. Gezien dat cijfer mag men ervan uitgaan dat ook in de eerste zeven maanden het doel is bereikt.

De doelstelling om ondertitels voor doven en slechthorenden ter beschikking te stellen op andere platformen dan televisie, werd zoals gezegd niet behaald. Voor nieuws- en duidingsprogramma's lag één nachtelijk journaal aan het niet-behalen van de 100 percentnorm.

Een andere doelstelling regelt het percentage Vlaamse producties en Nederlandstalige muziek. 25 percent van de muziektijd op de VRT-radionetten moest volgens de beheersovereenkomst Nederlandstalig zijn. Specifiek gold voor Radio 2 30 percent en voor Radio 1 15 percent. Het gehele aandeel kwam in de praktijk neer op 26,5 percent. Radio 2 haalde 30,9 percent en Radio 1 15,8 percent.

Voor het nieuwsaanbod stipuleert de beheersovereenkomst dat de VRT daarmee op de radio dagelijks 80 percent van haar luisteraars moet bereiken. Op televisie moeten journaal en duiding 60 percent van de VRT-kijkers bereiken. Ook die doelstelling heeft de VRT ruimschoots behaald. Het radionieuws bereikte liefst 94,8 percent van de VRT-radioluisteraars. Journaals en duiding op tv bereikten 70,5 percent van de VRT-kijkers.

Voorts legt de beheersovereenkomst op dat de VRT met een gevarieerd gamma aan educatieve programma's op weekbasis 25 percent van de Vlamingen moet bereiken. In 2015 haalde de VRT 34,6 percent.

Het actieplan Mediawijsheid voorzag acties op drie vlakken:

- aandacht voor mediawijsheid in de algemene programmering;
- samenwerking inzake mediawijsheid met belanghebbenden;
- participatieve acties voor bepaalde doelgroepen, bijvoorbeeld voor jongeren via Ketnetprogramma's.

Ook deze doelstellingen werden behaald. Voor gedetailleerde gegevens verwijst Carlo Adams naar het verslag.

De beheersovereenkomst bepaalt ook dat de VRT een sterk intern productiehuis moet hebben, maar tegelijk moet bijdragen aan een sterke Vlaamse audiovisuele productiesector. Daaronder valt de doelstelling dat de nieuws- en duidingsprogramma's altijd intern worden geproduceerd, zoals in 2015 ook daadwerkelijk is gebeurd. Radioprogramma's moeten voor minstens 90 percent intern worden geproduceerd. In de praktijk ging het zelfs om 100 percent. Voor tv-programma's geldt dat 25 percent bij externe producenten moet worden aangeschaft. In 2015 hebben Vlaamse onafhankelijke productiehuisen bijna 34 percent voor hun rekening mogen nemen. In dat verband mag de VRT geen exclusiviteitscontracten afsluiten met productiehuisen en dat heeft ze in 2015 ook niet gedaan. Wel waren er met vier productiehuisen preferentiële partnerschappen, wat ook is toegestaan. Het gaat hier om langdurige partnerschappen, evenwel zonder de bepaling dat die huizen niet voor andere omroepen zouden mogen produceren.

In 2015 hebben de VRT en het VAF samen 28 coproducties met externe productiehuisen opgezet. Het gaat om diverse soorten programma's, bijvoorbeeld fictie, documentaires en animatie. De hele lijst staat in het rapport.

In het kader van de productiestrategie moet de VRT bijdragen aan de uitstraling van de Vlaamse identiteit. Daarom moeten Vlaamse tv-producties en coproducties minstens 65 percent van de totale output tussen 18 en 23 uur bedragen. Met 68,3 percent is ook die horde probleemloos genomen.

Na doelstellingen betreffende respectievelijk creativiteit en efficiëntie is er ten slotte de opdracht om de personeelssamenstelling met de Vlaamse maatschappelijke diversiteit te laten stroken, zoals voorgeschreven in strategische doelstelling 31. In tegenstelling tot nagenoeg alle andere domeinen haalde de VRT deze doelstelling niet. Het streefcijfer voor personeelsleden met een handicap bedroeg 1,5 percent. In 2015 ging het in de realiteit om 1,2 percent. 2,9 percent van de personeelsleden kwamen uit de groep 'nieuwe Vlamingen', terwijl hiervoor 4 percent was vooropgesteld. Eind 2014 had het personeel voor minstens 40 percent uit vrouwen moeten bestaan, en het management voor minstens 33 percent, maar in de praktijk ging het om respectievelijk 39 en amper 22 percent.

1.4. Aanbeveling

De VRM beveelt de VRT aan om een permanent meetsysteem uit te bouwen. De ontbrekende cijfers met betrekking tot het onlinebereik zijn weliswaar te wijten aan problemen met het CIM, maar met een geavanceerder meetsysteem zou het niet-bereiken van bepaalde doelstellingsonderdelen al in de loop van het jaar worden opgemerkt en bijgestuurd. Zowel de VRT als de politiek zouden vlotter kunnen reageren mits de beschikbaarheid van permanente metingen. Dan hoeft de VRT een jaar later niet vast te stellen dat een bepaalde doelstelling met net dat ene percentje is gemist.

2. Jaarverslag 2015 van de VRT

2.1. Inleiding

Luc Van den Brande, voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, zal de inleidende beschouwingen voor zijn rekening nemen voordat de nieuwe gedelegeerd bestuurder de toelichting van de resultaten zal aanvatten. Dat Paul Lembrechts verslag uitbrengt over een jaar waarin hij nog geen verantwoordelijkheid droeg, wijst op de imminente continuïteit bij de VRT.

Het jaar 2015 stond al sterk in het teken van de aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst, met een aantal aanpassingen tot gevolg. De VRT-voorzitter zou het hebben geprefereerd als de VRM ook formeel had geantwoord op de brief daarover van minister Gatz, maar uit zijn rapportage blijkt alvast dat de VRM wel degelijk rekening heeft gehouden met die brief.

In de vernieuwde opdracht spelen drie elementen een grote rol. Ten eerste was er de vraag of het Vlaamse beleid nog wel voor de instandhouding van een sterke openbare omroep opteerde. Die vraag is inmiddels onbetwistbaar beantwoord. Niet alleen de VRT zelf is zich bewust van het belang van een openbare omroep voor de kwaliteit van democratie en samenleving. De Vlaamse Regering en haar minister van Media hebben de noodzaak benadrukt dat de VRT die rol voor de Vlamingen en de Vlaamse samenleving blijft opnemen.

Om relevant te blijven moet een openbare omroep dan wel een onderscheidend aanbod hebben. Een openbare omroep heeft bovendien een taak te vervullen voor iedereen, inclusief de commercieel minder interessante doelgroepen.

Het aandeel van de dotatie in de financiering is intussen gedaald tot 61 percent en daarmee duidelijk onder de traditionele twee derde gezakt. De overige middelen genereert het huis dus zelf.

Ook het medialandschap zelf zorgt voor een gewijzigde context. Het gaat daarbij niet alleen om technologische aspecten, al vormt de digitalisering de aanleiding tot een gewijzigd gebruik van de instrumenten en tools van de media. Hoe dan ook is het niet aan te raden om te geloven dat alles op te lossen valt door digitaal te gaan. 'C'est le continu qui compte'. De versnellende transitie noopt tot het behoud van een sterke lokale mediamarkt. Vanuit samenlevingsoogpunt heeft een – openbare – omroep een essentiële verbindende opdracht. De Vlamingen verwachten kwaliteitsvolle content waarin ze zich thuis voelen en herkennen.

Meer dan enig ander instrument van de Vlaamse overheid heeft de VRT percenten moeten besparen. Ook in vergelijking met andere Europese openbare omroepen was de besparing het sterkst bij de VRT. Sommigen zullen argumenteren dat het feit dat de VRT de besparingen vlot overleeft, net bewijst dat er zelfs nog meer mogelijk is. Maar zo iets is een cirkelredenering.

De raad van bestuur en het management van de VRT beseffen dat de organisatie geen eiland is en dat ze moet meedoen waar inspanningen worden verwacht. Sinds 2010-2011 heeft de VRT een besparingstraject van 101 miljoen euro ingezet. Die besparingen waren enkel mogelijk mits een gewaarborgde financiering voor de nieuwe periode van de beheersovereenkomst. Die twee punten zijn onverbrekkelijk aan elkaar verbonden, al is een begroting nu eenmaal een oefening die een regering elk jaar te maken heeft. De commissie en bij uitbreiding het Vlaams Parlement hebben zich echter geëngageerd om te waken over het behoud en de garantie van de financiering voor de komende vijf jaar. Een bedrijf runnen is niet haalbaar zonder enige zekerheid over het kader waarbinnen dat moet gebeuren.

Zoals gezegd bevatte 2015 al aanzetten naar de nieuwe beheersovereenkomst. De overeenkomst is toegespitst op de wezenskenmerken van een goede openbare omroep. De VRT hoort een duidelijke meerwaarde te bieden op democratisch, cultureel, maatschappelijk en economisch vlak.

Wat het democratische aspect betreft, moet de VRT de Vlamingen onpartijdige, onafhankelijke en betrouwbare informatie en duiding kunnen waarborgen. In een internationaliserende mediaomgeving is een overvloedig aanbod aan informatie noodzakelijk om de eigenheid en democratische kenmerken van onze Vlaamse samenleving te behouden. In het internet of things zullen de data wellicht de moeilijkst beheersbare materie vormen.

De voorzitter beklemtoont het belang van onpartijdigheid. Die is intussen onderzocht, op initiatief van de VRT. Ten eerste hebben experts nagegaan wat neutraliteit kan betekenen in onze huidige samenleving. Ten tweede is onderzocht hoe kijkers en luisteraars dit aanvoelen. Het derde onderzoek was gericht op de stakeholders. De drie onderzoeken hebben uitgewezen dat zowel stakeholders als kijkers en luisteraars zich uiterst goed voelen met betrekking tot de onpartijdigheid van de VRT.

Het afgelopen jaar is echter vanuit verschillende hoeken impliciete druk uitgeoefend om bepaalde zaken enigszins anders aan te pakken. Niet zozeer in het belang van de omroep zelf, maar vooral uit respect voor de mensen is het echter van het grootste belang dat die onafhankelijkheid behouden blijft en wordt bewaakt. Een openbare omroep is overigens geen staatsomroep. Een staatsomroep verkondigt – soms brutaal – de standpunten van een uitvoerende macht.

Voor de toekomstige branding en herkenbaarheid van het instituut VRT blijft gelden dat de organisatie geen eiland is. De VRT blijft duidelijk een Vlaamse openbare omroep. Luc Van den Brande zelf heeft ooit beslist om de BRTN tot de VRT om te dopen. Op dat vlak haalt de VRT ruim alle performantiemaatstaven.

Voorts is de VRT het grootste cultuurinstituut van Vlaanderen. De ontwikkeling van de culturele identiteit en diversiteit behoort tot de opdracht. Het afgelopen weekend heeft de cultuurmanager van de VRT er nog op gewezen dat de VRT niet rechtstreeks cultuur brengt, maar tv en radio maakt en daarbij de cultuur zowel in de ruimere als in engere zin in hoge mate een plaats geeft, gaande van klassieke kunsten tot Vlaamse fictie. De VRT sponsort ook cultuurevenementen.

De maatschappelijke meerwaarde impliceert een uitvoerige aandacht voor thema's uit de samenleving. Dit kadert de VRT-voorzitter in de gemeenschapsvormende opdracht. Ook de economische meerwaarde speelt een grote rol. Culturele economie groeit erg snel, mogelijk zelfs sneller dan digitale economie. De mobiliteit van de mensen is immers enorm toegenomen. Digitale uitdagingen moeten we als een opportuniteit voor de hele sector aangaan. De VRT moet daarbij als een hefboom optreden door onder andere kwaliteit voorop te stellen in haar dienstverlening. Dit zet vervolgens ook andere mediabedrijven tot hogere kwaliteit aan.

De specifieke opdracht van de VRT op het vlak van onderzoek en ontwikkeling is wat ingeperkt. De nieuwe beheersovereenkomst bevat een formule met betrekking tot middelen en mogelijkheden op dat vlak. De minister voor Innovatie heeft in een interview verklaard dat het niet opgaat om enerzijds via een dotatie aan onderzoek en innovatie te doen en anderzijds ook nog eens een beroep te mogen doen op specifieke O&I-fondsen. Die stelling zou Luc Van den Brande kunnen beamen mocht er niet gekort zijn op het deel van de VRT-dotatie dat specifiek voor O&I is bestemd. Juist daarop is echter een besparing van 1,3 miljoen euro doorgevoerd. Vandaar de oproep van Luc Van den Brande om de

VRT direct en concreet toegang te verlenen tot de middelen die haar in staat stellen om haar innovatieve opdracht te vervullen.

Sommigen zien innovatie als een buis waar men aan de ene kant het creatieve denken ingooit en aan de andere kant innovatieve output uitkomt. Een dergelijke A-B-verbinding is echter niet mogelijk. Met haar eigen budget heeft de VRT dan ook echt ingezet op de transitie naar innovatie. Luc Van den Brande roept op om effectief werk te maken van de uitvoering van deze passus uit de beheersovereenkomst, die niet alleen de openbare omroep zelf maar alle creatief en productief werkende mensen ten goede zou komen.

De VRT-voorzitter vat samen dat de opdracht van de VRT bijzonder boeiend is en dat de nieuwe beheersovereenkomst in 2015 al een duidelijke op dienstverlening aan de samenleving gerichte aanzet heeft gekend. De VRT heeft dat jaar sterk werk gemaakt van samenwerking met alle andere actoren. Ze streeft daarbij binnenshuis en buitenshuis een grote transparantie na. Er is weliswaar nog werk aan de winkel, maar jaarverslag na jaarverslag neemt de volledigheid toe, en vandaag ontbreekt er geen enkel cijfer in. Alle nieuwe vragen van de commissie leiden bovendien tot een toename van de jaarverslaggeving.

De transformatie stelt de VRT voor een aanzienlijke opdracht. Ze ambieert om ongeacht haar budgettaire beperkingen een mediabedrijf en openbare omroep te zijn die ter beschikking staan van de Vlamingen en zich op de toekomst richten.

Paul Lembrechts, gedelegeerd bestuurder van de VRT, wijst erop dat hijzelf geen enkele verdienste heeft aan het jaarverslag dat hij vandaag voorstelt, daar hij in 2015 nog niet voor de VRT werkte.

Alle data die de VRT vandaag presenteert, zijn gerapporteerd op basis van de beheersovereenkomst 2012-2016. Intussen werkt de VRT op basis van een nieuwe beheersovereenkomst.

2.2. Publieksbereik

De VRT is een omroep van en voor alle Vlamingen, en moet zowel een breed publiek bereik hebben als doelgroepen aanspreken. De resultaten zijn duidelijk. De VRT bereikte in 2015 op maandbasis meer dan 95 percent van de Vlaamse bevolking op haar verschillende media en haalde daarmee de doelstelling. De organisatie wil inderdaad voor alle Vlamingen relevant zijn. De nieuwe beheersovereenkomst legt dan ook een bereik van 85 percent op, niet langer op maand- maar op weekbasis.

Met haar radiozenders moet de VRT op weekbasis minstens 70 percent van de bevolking bereiken. Paul Lembrechts stelt vast dat radio het nog steeds goed doet in Vlaanderen en is fier dat ook de VRT daarvoor instaat, waardoor ze ook de markt ondersteunt. Het relatieve weekbereik bedraagt 79 percent in de doelgroep boven 12 jaar en ligt daarmee ruim boven de norm van 70 percent. Dagelijks bereikt de VRT ongeveer 3 miljoen luisteraars met een gemiddelde luisterduur van 245 minuten, een cijfer dat vrij stabiel blijft.

De tv-zenders van de VRT moeten op weekbasis 75 percent van de tv-kijkende bevolking bereiken, en haalden in 2015 87,2 percent. Per dag bereikt de VRT gemiddeld 2,8 miljoen Vlamingen. De Vlamingen keken in 2015 gemiddeld 227 minuten per dag naar live tv. Dat is zes minuten meer dan in 2014. Daarbovenop komt dan ook nog een toename in het uitgestelde kijken van ongeveer 46 minuten per dag. In 2015 ging gemiddeld 1 uur en 50 minuten per dag naar rechtstreeks VRT kijken.

Het algemene bereik per week bedraagt 87,2 percent, maar ook binnen elke relevante doelgroep haalde de VRT een bereik van meer dan 65 percent. Het gaat om categorieën volgens leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Op weekbasis bereikt de VRT zelfs 4,8 miljoen Vlamingen.

Met haar onlineaanbod moet de VRT op maandbasis 40 percent van de surfende bevolking bereiken. Ze bereikte in 2015 59,4 percent. Het aantal bezoekers van vrijwel alle VRT-websites is sterk toegenomen. In totaal ging het om 818.000 unieke bezoekers per dag. Die impact bereikt de VRT niet alleen met websites maar ook met sociale media. Die helpen de digitale voetafdruk van de VRT en haar merken te vergroten.

Het aandeel van bezoeken op smartphone en tablet zijn tussen 2014 en 2015 stevig gestegen, naar 33,5 percent voor smartphone alleen. Telt men daarbij nog de tablets op, dan blijkt meer dan de helft van de VRT-onlinebezoekers een mobiel apparaat te gebruiken. Vooral sporza.be en deredactie.be worden op mobiele apparaten geconsulteerd.

Het bereik van het VRT-nieuws en –informatieaanbod op de televisienetten bleef stabiel. De norm ligt op 60 percent per dag. De journaals en informatieprogramma's van VRT-televisie bereikten 70 percent van de VRT-kijkers. Er is wel een duidelijke verschuiving van de nieuwsconsumptie naar de digitale media merkbaar.

Op de radio luisterde gemiddeld 95 percent van de VRT-luisteraars naar de nieuwsuitzendingen. Dat aandeel ligt dus ruim boven de norm van 80 percent. De VRT heeft haar radionieuwsaanbod gedifferentieerd. MNM en Studio Brussel pakten uit met een aanbod dat qua toon en aanpak meer op maat was van hun doelgroepen.

Het journaal en de duidingsprogramma's op tv haalden een bereik van bijna 2 miljoen mensen per dag. Op de radio ging het om 2,8 miljoen luisteraars. 44 percent van die laatsten horen het radionieuws op Studio Brussel of MNM.

Het bereik van de cultuurprogramma's op de tv-netten bedroeg op weekbasis 40 percent van de Vlaamse bevolking, waarmee de voorgeschreven norm ruim werd gehaald. Het tv-cultuuraanbod krijgt bovendien de erg hoge waardering van 8,1 op 10 bij de mediagebruikers.

Met educatieve televisie – wetenschappelijke programma's of programma's die inspelen op algemene kennis – heeft de VRT in 2015 op weekbasis 34,6 percent van de Vlaamse bevolking bereikt, een lichte stijging ten opzichte van 2014. Dat is beduidend meer dan de norm, die op 25 percent is vastgelegd.

Vervolgens gaat Paul Lembrechts in op de specifieke doelgroepen die de VRT als omroep voor iedereen ook moet kunnen bedienen. De VRT heeft dan ook een specifiek aanbod voor kinderen, jongeren, buitenlanders in Vlaanderen, Vlamingen in het buitenland, slechthorenden en slechtzienden. Daarnaast stelt de VRT zich tot doel om door een geïntegreerd integriteitsbeleid sommige bevolkingsgroepen op een representatieve manier aan bod te laten komen in het totale aanbod.

De inspanningen van de VRT op het vlak van de diversiteit leiden tot goede resultaten. Paul Lembrechts beseft dat de VRT in de toekomst nog beter kan en moet presteren. Als leidraad geldt het diversiteitscharter 'Iedereen verschillend, iedereen welkom'. De VRT heeft in dat verband de schermaanwezigheid van nieuwe Vlamingen en vrouwen gemeten. Op dat vlak heeft ze de vooropgestelde streefcijfers uit de beheersovereenkomst gehaald. Op tv-netten waren 8,6

percent van de sprekende personen nieuwe Vlamingen, bij een streefcijfer van 5 percent. 38 percent van die sprekers bestond uit vrouwen, tegenover een streefcijfer van 33 percent. 0,9 percent van die mensen waren personen met een handicap. Dat is minder dan de 1,1 percent in 2014. Op dat vlak was geen streefcijfer van toepassing.

Om die resultaten nog te verbeteren, pleegt de VRT geregeld overleg met verschillende belangengroepen. Ze heeft intern initiatieven ontwikkeld die diversiteit hoog in het vaandel dragen. Het gaat onder meer om de diversiteits-trofee voor programma's die hiervan extra werk maken, en een intern diversiteitsjournaal.

De VRT heeft een specifiek aanbod voor slechtzienden en voor slechthorenden. Voorbeelden zijn de uitzendingen met audiodescriptie van de fictiereeksen *De Ridder*, *T. en Vriendinnen*. Via T889 is gesproken ondertiteling bereikbaar. Ten behoeve van doven en slechthorenden werd in 2015 98,3 percent van de Nederlandstalige programma's ondertiteld, dus meer dan de 95 percent uit de doelstelling. De laatste jaren zijn op dat gebied belangrijke stappen gezet. In 2008 werd slechts 444 uur per maand ondertiteld. In 2014 ging het al om 718 uur.

De VRT haalde eveneens de bepalingen uit de beheersovereenkomst over de Vlaamse gebarentaal. Het Journaal van 19 uur en de Karrewiet-programma's werden met Vlaamse gebarentaal aangeboden.

Voor de ondertiteling van haar onlinevideofragmenten volgt de VRT een stappenplan om tot een volledige dekking te komen. De VRT hoopt dit eind 2016 voor mekaar te hebben, als ook de nieuwe videospeler op de markt komt.

Met Ketnet heeft de VRT een aanbod voor kinderen dat niet kan worden onderbroken voor uitzendingen van sport- of andere evenementen. Ketnet is uitgegroeid tot een heus 360°-merk, met naast de tv-zender ook een erg populair onlineaanbod en een aantal evenementen. Een groot deel van de tv-programma's is ook op ketnet.be te bekijken. De VRT wil haar kinderaanbod blijven specificeren naar leeftijdsgroepen binnen de kinderjaren. Kinderen tussen 0 en 12 jaar gaan door verschillende ontwikkelingsfasen. Op basis daarvan behoeft het kinderaanbod verdere onderverdeling.

Ook jongeren hebben volgens de beheersovereenkomst recht op een specifiek aanbod. Via MNM en Studio Brussel beschikt de VRT al jaren over een dergelijk aanbod. Daarnaast gebruikt de omroep ook internet en sociale media voor die doelgroep. Jongeren zijn immers niet zo gemakkelijk te bereiken via de klassieke media. Maar door de focus te leggen op sportevenementen, ontspanningsprogramma's en humor blijft dit mogelijk. Dat is niet het enige doel. De VRT wil de jongeren op die manier ook in contact brengen met haar informatieaanbod, dat tenslotte een van haar belangrijkste kernopdrachten uitmaakt.

Binnen de VRT zoekt een start-up met jonge medewerkers naar nieuwe formats en vertelvormen die beter aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Ze hebben bijvoorbeeld voor MNM het *Ninjanieuws* met korte nieuwsvideo's ontwikkeld. MNM verspreidt die via sociale media als Twitter, Instagram, Facebook en YouTube. Om jongeren te bereiken zijn interactiviteit en cocreatie aangewezen, waardoor ze ook meteen bij de media worden betrokken. OpenVRT kan daarin een prominente rol spelen.

Camping VRT geeft elke zomer jongeren de kans om samen met de nieuwsdienst nieuwe manieren te ontwikkelen om jongeren met informatie in contact te brengen. In de zomer van 2016 zal dit initiatief opnieuw plaatsvinden.

2.3. Kwaliteit van het aanbod

Niet alleen het bereiken van doelgroepen maar ook het soort aanbod vormt een bestaansreden van de VRT. De VRT is onderscheidend op de volgende vlakken:

- nieuws en informatie;
- cultuur;
- educatie;
- sport;
- acties en aanbod met maatschappelijke meerwaarde.

In onze democratische samenleving biedt de VRT de Vlaming de garantie dat hij kan rekenen op een onafhankelijke informatievoorziening. Nieuws en duiding zijn dan ook de kernopdracht volgens zowel de vorige als de huidige beheersovereenkomst. Op een doorsnee werkdag brengt Eén ongeveer 100 minuten aan nieuwsuitzendingen. Radio 1 heeft elke dag 109 minuten aan nieuwsberichten. Voorts waren er in 2015 initiatieven om met informatie een ruimer publiek te bereiken. Het gaat onder meer om de transfer van Villa Politica van Canvas naar Eén, om de Wat nu?-vragen en extra nieuwsuitzendingen naar aanleiding van de aanslagen in Parijs, en om de extra nieuws- en informatie-uitzendingen die met het oog op een hoger bereik een andere plaats kregen in de programmaschema's.

Cultuur gaat op de VRT van breed en impliciet in tal van programma's tot verdiepend en expliciet in specifieke programma's. Paul Lembrechts is fier op het feit dat de VRT op alle netten cultuur brengt, waaronder in nieuwsuitzendingen. De omroep organiseert culturele evenementen zoals Klara in de Singel. In bepaalde gevallen, zoals voor de Koningin Elizabethwedstrijd en de Boekenbeurs, zet de VRT verschillende netten tegelijk in. De VRT ondersteunt ook de cultuurcreatie, met onder meer deZes als schaduwjury van conservatoriumstudenten voor de Elizabethwedstrijd.

De VRT werkt samen met tal van culturele organisaties. In 2015 heeft canvas.be de opdracht van cobra.be overgenomen en de cultuuritems gebundeld. Canvas.be haalt een veel ruimer bereik dan destijds cobra.be.

De spreker komt tot de opdracht om de Vlaamse muziekproductie te ondersteunen. In dat kader vermeldt hij dat 26,5 percent van de tijd waarin VRT-radio muziek uitzond, naar Vlaamse muziekproducties is gegaan. De norm lag op 25 percent. Voorts nemen de radionetten specifieke initiatieven om de muzieksector te ondersteunen, zoals de Radio 1 Sessies, 100 Op 1, Zomerhit, Viva Vlaanderen, de Vlaamse Top 100, de Vlaamse Top 50 en Start To DJ.

Bij zeven verschillende radiozenders, waaronder vier van de VRT, is de diversiteit van het muziekaanbod onderzocht. Het onderzoek peilde naar het totaal aantal unieke songs dat die zenders speelden, met andere woorden songs die enkel op één van die zeven zenders te horen waren. In totaal hebben de zeven radiozenders 20.290 unieke songs gedraaid. Voor Radio 1 kwam dat neer op 4700 nummers, voor Studio Brussel op 2000, en voor Radio 2 op 2334. Opgedeeld volgens artiesten waren de resultaten gelijkaardig. Zonder Radio 1 zou het aantal unieke songs op de Vlaamse radio dus gevoelig dalen. De VRT levert een aanzienlijke bijdrage aan de muziekdiversiteit.

Met betrekking tot de Nederlandstalige productie moet Radio 1 een Nederlandstalig aandeel van 15 percent van zijn muziekaanbod halen en Radio 2 van 30 percent. Beide doelstellingen zijn in 2015 gehaald. Radio 1 kende op dat vlak in de voorbije vijf jaar een vooruitgang van ruim 5 percent en Radio 2 van 6 percent.

Op het sportbeleid van de VRT komt er regelmatig, en volgens Paul Lembrechts onterecht, kritiek. Om twee vaststellingen kan men alleszins niet heen. Ten eerste is de VRT de enige Vlaamse omroep met ruime aandacht voor minder grote sporten als atletiek en volleybal. Ten tweede staat de VRT ervoor garant dat grote sportevenementen nog kunnen worden uitgezonden op open scherm. In sommige gevallen is dat alleen nog mogelijk dankzij het EBU-verband. Voor evenementen als de Olympische Spelen geldt dan weer dat waarschijnlijk weinig kandidaten buiten de VRT ze in Vlaanderen willen uitzenden.

De VRT zorgt voor een goede mix in de programmering van sportactiviteiten. Ze brengt grote sportevenementen in combinatie met verslagen van kleinere sporten, die daardoor mee genieten van het hogere bereik. Sportweekend had in 2015 aandacht voor 44 verschillende sporttakken.

Olympische Spelen en Europese en wereldkampioenschappen voetbal maken dat de kostprijs van de sportrechten grondig verschilt tussen even en oneven jaren. Daarom vergelijkt Paul Lembrechts de uitgaven voor 2015 met die voor 2013 en constateert hij dat ze redelijk gelijkaardig zijn. Over een langere periode, namelijk vanaf 2009, is het VRT-budget voor sportrechten echter met 43 percent gedaald.

Voor wetenschappen hebben de VRT-netten ruim aandacht. Dat gebeurt zowel in programma's voor een breed publiek, bijvoorbeeld Iedereen beroemd en de nieuwsuitzendingen, als in specifieke wetenschaps- en educatieve programma's. In 2015 waren er tal van programma's met educatieve inslag, zoals Ook getest op mensen, Scheire en de schepping, Wetenschap redt de wereld, Interne keuken, De Inspecteur enzovoort.

Ook aan mediawijsheid heeft de VRT in 2015 de nodige aandacht besteed. De gedelegeerd bestuurder vermeldt de privacytips in Hautekiet op Radio 1. Ketnet had Vet op het Net en Nedbox helpt, in samenwerking met het Centrum Taalonderricht op de KU Leuven, om anderstaligen Nederlands te leren.

De VRT onderscheidt zich met grote mobiliserende acties en programma's die aanzetten tot reflectie. De bekendste is Music for Life. Daarnaast waren er onder andere Iedereen tegen kanker, S.O.S. Nepal, Heerlijk Helder bij Hautekiet, de Strafst School op MNM en Iedereen Klassiek' op Klara. In september 2016 zal ook #BEL10 terug van start gaan.

De meerwaarde van een omroep uit zich ook in zijn samenwerking met anderen. De VRT werkt samen op vlakken als cultuur en onderwijs, maar ook met distributeurs en met andere binnenlandse – SBS en Medialaan – en buitenlandse omroepen. De organisatie biedt een websyndicatie aan om haar content met andere Vlaamse mediaorganisaties te delen. Nog onlangs sloot de VRT daarover een contract met De Persgroep, die daardoor VRT-videobeelden op haar websites kan overnemen. Via onder meer Kunstenpunt werkt de VRT samen met de muzieksector. Samenwerking rond diversiteit is er met de Vrouwenraad en GRIP.

Voor haar opdracht O&I werkt de VRT samen met onderzoeksinstituten. Zoals de voorzitter van de raad van bestuur al aangaf, moet dat onderzoek en ontwikkeling vooral gebeuren in partnerschappen aangezien de VRT geen rechtstreekse toegang meer heeft tot de betreffende fondsen. VRT Sandbox levert op dat vlak belangrijk werk en heeft intussen veertien projecten afgewerkt.

In verband met het productiebeleid van de VRT komt Paul Lembrechts terug op de doelstelling in de vorige beheersovereenkomst. Het aandeel van de Vlaamse tv-producties en –coproducties moet meer dan 65 percent van de totale output in primetime op Eén en Canvas vertegenwoordigen. In 2015 was dat tussen 18 en

23 uur 68,3 percent. In 2014 lag dat aandeel zelfs nog iets hoger, maar de VRT heeft de fictie meer gespreid in de tijd. Bovendien telden de uitzendingen van en over het WK voetbal van 2014 eveneens mee als interne productie.

Minstens 25 percent van het aandeel van het tv-productiebudget moest bestemd zijn voor bestellingen bij externe Vlaamse productiehuisen. Dat werd in 2015 bijna 34 percent. In even jaren ligt dat getal altijd wat lager, opnieuw als gevolg van de belangrijke sportevenementen, die veeleer als interne productie meetellen. Gemiddeld bedraagt de verhouding tussen externe en interne producties ongeveer 30/70. In totaal hebben de Vlaamse productiehuisen in 2015 voor 63,4 miljoen euro diensten aan de VRT geleverd. De nieuwe beheersovereenkomst heeft deze normen intussen aangepast. Voortaan moet de VRT minstens 15 percent van haar totale inkomsten aan externe productie besteden, en dat minimumaandeel moet tegen 2020 aangroeien tot 18,25 percent.

Het kwaliteitsbeleid van de VRT houdt in dat de organisatie permanent aan de kwaliteit van al haar activiteiten werkt. Om alle aspecten op te volgen, heeft de VRT een geïntegreerd kwaliteitssysteem uitgewerkt. Dat stoelt op drie pijlers:

- publieke meerwaarde, de mate waarin de omroep inspeelt op maatschappelijke noden;
- functionele kwaliteit, de mate waarin de VRT tegemoetkomt aan de behoeften van de mediagebruikers;
- operationele kwaliteit, de mate waarin het aanbod professioneel en kostenefficiënt tot stand komt.

De inzet van de VRT op deze drie pijlers blijkt onder meer uit het brede aanbod aan netten, de hoge waardering door de kijker, het inspelen op veranderende behoeften bij mediagebruikers, de diversiteit, het vertrouwen van de Vlaming in de openbare omroep, de kennis en mediawijsheid die de openbare omroep bijbrengt, de kansen die ze geeft aan nieuw talent, de ontwikkeling van nieuwe media om de media-ervaring van de Vlaming aangenamer en gemakkelijker te maken enzovoort.

De tevredenheid van Vlaamse mediagebruikers over de kwaliteit van het VRT-aanbod wordt gemeten. Ze blijken het aanbod van de VRT-netten vrij hoog te quoteren. Eén en Canvas liggen dicht bij elkaar, met scores van respectievelijk 8,2 en 8,1 op 10. Radio 2 haalt een score van 8,3. Het is dus niet alleen de meest beluisterde radiozender maar ook die met de hoogste waardering. Klara haalt 8,0 en Radio 1 7,8 op 10. Studio Brussel en MNM halen allebei 7,9.

Kwaliteit uit zich ook in onafhankelijkheid en betrouwbaarheid. Voor de nieuwsdienstprogramma's geldt een eigen deontologische code binnen het redactiestatuut. Binnen de nieuwsdienst is een deontologische adviesraad actief. In 2015 heeft die raad 69 keer informeel en 5 keer formeel advies aan de hoofdredacteuren gegeven. Daarnaast zet de VRT zich sterk in voor opleidingen en acties met deontologische tips. De VRT heeft zoals al gezegd een onderzoek laten uitvoeren naar haar onpartijdigheid. Daaruit zijn onder meer tien richtlijnen voor onpartijdigheid voortgekomen, die intussen van kracht zijn en die de VRT met grote regelmaat onder de aandacht van haar journalistenkorps brengt.

Voor de andere programma's geldt op dat vlak een programmacharter en staat een programmacharterraad in voor klachtenbehandeling en adviesverlening. Een manager beroepsethiek speelt een adviserende en coördinerende rol. In 2015 werd 235 keer een beroep gedaan op die raad en manager om deontologische kwesties in verband met programma's te bespreken. Positief is dat die interventies zich voordoen voordat de bewuste uitzending op antenne gaat. Ten slotte wijst de gedelegeerd bestuurder op de vele beroepsethische opleidingen bij de VRT.

2.4. Financiële resultaten en organisatie

Sophie Cooreman, algemeen directeur Financiën van de VRT, zal van de uitgebreide financiële rapportering in het jaarverslag 2015 een aantal kerncijfers toelichten. De VRT heeft in 2015 de financiële performantiemaatstaf behaald die de beheersovereenkomst voorschrijft. De beheersovereenkomst legt een resultaat van 5,029 miljoen euro op. In oneven jaren als 2015 moet het resultaat steeds positief zijn om een reserve op te bouwen voor de duurdere even jaren met de grote sportevenementen.

Het nettoresultaat strookt dus met de beheersovereenkomst, maar is wel het resultaat van lagere kosten en opbrengsten dan de beheersovereenkomst vooropstelde. De voorbije jaren, en zeker in 2015, waren er besparingsoperaties. Op de dotatie was dat jaar het VRT-besparingstraject voor 15 miljoen euro van toepassing. Extra besparingen waren er door het wegvallen van innovatiefondsen en van indexaties. Met andere woorden moest de VRT het positieve resultaat van 5 miljoen euro zien te bereiken met beduidend minder inkomsten, zodat ze stevige besparingen heeft moeten doorvoeren om zover te komen. Het eindresultaat was met 5,5 miljoen euro zelfs beter dan wat de beheersovereenkomst had voorgeschreven.

Aan de opbrengstenzijde heeft de VRT acht financieringspijlers. De eerste heeft specifiek betrekking op de overheidsfinanciering. Die is geëvolueerd van ruim 290 miljoen euro in 2014 naar 277 miljoen euro in 2015. Het gaat om een daling van 13,6 miljoen euro. Daardoor is het aandeel van de overheidsfinanciering in de totale VRT-opbrengsten teruggelopen naar 62,8 percent. In 2014 was dat nog 64 percent. In 2016 zal het nog 61 percent zijn.

De andere zeven pijlers bestaan uit eigen opbrengsten van de VRT. De distributie-inkomsten stegen in 2015 met 5,8 miljoen euro en komen vooral uit contracten met Belgische distributeurs. Pijler 3 en 4 betreffen de boodschappen van algemeen nut en commerciële communicatie. Die commerciële inkomsten worden door de beheersovereenkomst begrensd tot 70,6 miljoen euro, maar in 2015 kwam de VRT daarmee op 75,3 miljoen uit, of een excedent van 4,7 miljoen euro. Dat komt overeen met het resultaat van 2014.

De middelen uit exploitatie van afgeleiden zijn in 2015 met 1,4 miljoen euro gedaald ten opzichte van het vorige jaar. Dat wijt Sophie Cooreman aan twee zaken: de dalende trend in de verkoop van cd's en dvd's, en de extra inkomsten die de VRT in 2014 haalde door de film van F.C. De Kampioenen.

Ook voor de andere commerciële exploitaties heeft zich een daling voorgedaan. Het gaat hier om de verkoop van formats en programma's.

In de rubriek 'andere inkomsten' heeft zich ten opzichte van 2014 een vrij significante daling met 2,7 miljoen euro voorgedaan. Deze inkomsten situeert de spreker in de samenwerking rond programma's. De schrapping van bepaalde programma's, bijvoorbeeld Vlaanderen Vakantieland, in het kader van het besparingstraject doen de daaraan gepaarde inkomsten eveneens wegvallen.

De ruilen ten slotte zijn in 2015 ongeveer stabiel gebleven.

De totale daling aan inkomstenzijde begroot Sophie Cooreman op 13,2 miljoen euro.

Aan de uitgavenkant zijn de totale kosten ten opzichte van 2014 met 32 miljoen euro gedaald. Het gaat nu nog om 436 miljoen euro. De daling is enerzijds te

verklaren door de overgang van een even sportrijk naar een oneven sportarm jaar. Daarnaast speelt ook de besparingsopdracht haar rol.

Wel is het aandeel van uitgaven dat is bestemd voor programmaoutput, nagenoeg ongewijzigd gebleven. Het gaat nog steeds om 88 percent. Televisie en radio vertonen op dat vlak een daling, die echter wordt gecompenseerd door investeringen in het digitale aanbod. Ondanks het besparingstraject heeft de VRT immers beslist om extra te investeren in de digitale shift.

De uitgaven voor onderzoek en innovatie zijn zoals gezegd gedaald. In 2014, toen nog een aparte dotatie van toepassing was, ging het nog om 3,3 miljoen euro. In 2015 was dat 1,3 miljoen euro.

De uitgaven voor ondersteunende directies zijn in 2015 licht gedaald, die voor line extensions zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Onder 'andere kosten' ressorteren vooral eenmalige kosten en voorzieningen voor risico's en waardeverminderingen. Die uitgaven zijn in 2015 sterk gedaald. In 2014 had de VRT immers een provisie aangelegd voor het uitvoeren van herstructureringen in 2015.

Dan overloopt de directeur de kosten per net. Voor radio is er een totale uitgavendaling van 1,2 miljoen euro. Alle netten staan voor een deel van die daling in, behalve Studio Brussel, dat een extra budget kreeg als investering in De Warmste Week.

Ook voor televisie zijn de totale uitgaven gedaald, maar bij Eén heeft zich een stijging voorgedaan. Dat wijt Sophie Cooreman aan een andere spreiding over de netten. Programma's als bepaalde sportreportages en Villa Politica zijn in 2015 immers verhuisd van Canvas naar Eén, dat bovendien ook extra uitgaven kreeg door investeringen in fictie. Vooral door de vermelde andere spreiding daalden de uitgaven voor Canvas aanzienlijk, namelijk met 27,9 miljoen euro. In Ketnet investeerde de VRT wel weer extra, namelijk voor 6,9 miljoen euro en vooral bestemd voor fictie. Het stopzetten van OP12 leverde een besparing van 9,5 miljoen euro op.

In 2015 ging er voor 5,9 miljoen euro aan extra investeringen naar internet en mobiele toepassingen. De budgetten van deredactie.be en sporza.be zitten dus in stijgende lijn, terwijl cobra.be is stopgezet. De website van MNM en het digitale aanbod van Canvas en de Ketnet Junior app genoten extra investeringen.

Ten slotte overloopt Sophie Cooreman de cijfers betreffende het personeelsbestand. In 2015 had de VRT 2162 vte in dienst, een daling met 80 mensen of ongeveer 4 percent ten opzichte van 2014. Het personeel bestaat nog voor 20 percent uit statutairen. 3,3 percent werkt met een contract voor bepaalde duur of vervangingscontract. 4,4 percent van de personeelsleden zijn zestigplussers.

Het personeel bestaat voor 39 percent uit vrouwen, waarmee de VRT net onder het streefcijfer van 40 percent is gebleven. De vrouwen vertegenwoordigen maar 22 percent van het management terwijl de beheersovereenkomst 33 percent voorschrijft.

Er zijn 41 managers ABC, of 1,7 percent van het personeel.

2.5. Conclusie

Paul Lembrechts formuleert de conclusies uit het jaarverslag. De VRT is er voor alle Vlamingen, en dus voor een breed publiek. Met al haar platformen samen

bereikt ze op maandbasis 95 percent van de Vlamingen en heeft ze een hoog bereik bij de specifieke doelgroepen.

De Vlaming waardeert het VRT-aanbod met gemiddeld acht op tien. De quoteringen per kanaal liggen niet ver uit elkaar.

De VRT stelt haar informatieopdracht centraal en concentreert die niet op één of enkele netten, maar schakelt alle netten en platformen voor die opdracht in. Specifiek voor jongeren is er gedifferentieerd nieuws op MNM en Studio Brussel.

De VRT focust op Vlaamse producties en de Vlaamse identiteit. Op de radio gebeurt dat met Vlaamse en Nederlandstalige muziek. Op tv zenden Eén en Canvas in primetime Vlaamse producties uit.

De digitale omslag is aan de gang. De VRT werkt aan de verdere digitalisering van de media, met de nadruk op beeld en geluid. Online bereikt de VRT meer dan 800.000 unieke bezoekers.

De opgelegde besparingen zijn doorgevoerd. Het personeelsbestand is 'onder controle'. Er ligt een hogere focus op efficiëntie.

95 percent van de operationele doelstellingen zijn behaald.

Tot slot wil de gedelegeerd bestuurder even vooruitblikken. De openbare omroep moet dicht bij de Vlamingen blijven staan en zich bezighouden met wat de Vlaming bezighoudt. Dat is de unieke propositie van de VRT ten opzichte van de internationale spelers. Binnen het Vlaamse media-ecosysteem wil de VRT de referentie zijn en blijven voor Vlaamse content en cultuur.

Om dicht bij de Vlaamse mediagebruiker te kunnen staan, moet de VRT hem of haar ook kennen. In die kennis van het eigen publiek blijken grote buitenlandse spelers sterker te staan dan de VRT. Daarom moet de VRT er samen met andere Vlaamse mediaspelers werk van maken om meer data te verwerven, opdat ze de dienstverlening aan haar digitale gebruikers kan optimaliseren.

De publieke omroep moet een baken van vertrouwen blijven. Vroeger pleegde ze zichzelf een gidsfunctie aan te meten, maar vandaag moet ze zich vooral als een compagnon de route aanbieden. In digitale en mobiele tijden is de mediagebruiker geëmancipeerd. Hij kiest en bepaalt wat hij wil zien en wanneer. Voor jongeren geldt dat nog a fortiori, en ook voor nieuwe Vlamingen is dit zeker van toepassing. Daarom zal de VRT werk maken van een meer dynamisch digitaal beleid. In dat verband komt er eind 2016 een nieuwe videoplayer. De VRT wil inzetten op cocreatie en interactie.

'Digital first' dus, maar ondanks alle onheilsberichten is televisie nog lang niet dood. Ook daarin blijft de VRT investeren, vanuit het besef dat mensen graag vanuit hun zetel geëntertaind en geïnformeerd blijven. Televisie verbindt mensen, zowel binnen als buiten het gezin. Tv is met andere woorden het oudste sociale medium.

Om dit alles met schaarsere middelen waar te maken, moet de organisatie slimmer gaan werken. Kwaliteit kan gepaard gaan met kostenbewustzijn. De organisatie met haar mensen, processen en structuren moet wendbaarder en efficiënter worden, onder andere om aan de steeds hogere verwachtingen van de mediagebruiker te kunnen voldoen.

De VRT wil haar hefboomfunctie nog meer waarmaken, ten eerste in het Vlaamse media-ecosysteem, maar ook op het vlak van innovatie en in de samenwerking

met andere domeinen als cultuur en onderwijs. De VRT wil onderzoeken hoe ze daarin een stimulerende partner kan zijn.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

Katia Segers is tevreden dat de VRM zoals minister Gatz heeft gevraagd, rekening heeft gehouden met het lagere budget ingevolge de nieuwe beheersovereenkomst. Ze is trots op deze openbare omroep met zijn puike resultaten, aangezien de VRT 95 percent van haar doelstellingen heeft behaald. De waardering door kijkers en luisteraars blijft ook in deze moeilijke tijden hoog.

Wel is Katia Segers bezorgd of dit in de toekomst nog wel vol te houden zal zijn, met in de nieuwe beheersovereenkomst tegelijk nog hogere ambities, maar daartegenover een pak minder middelen en 80 vte minder personeel.

Diversiteit blijft een pijnpunt. Ook in 2015 telde het VRT-personeel bijvoorbeeld niet het voorgeschreven percentage personen met een handicap. Katia Segers heeft er wel begrip voor dat bij een dalend personeelsbestand nauwelijks ruimte voor aanwervingen overblijft.

VRT-tv blijkt op dagbasis 100.000 mensen minder te hebben bereikt dan in 2014. Wordt dat verlies gecompenseerd door het onlinebereik?

Ten opzichte van 2014 gaat de waardering nog in stijgende lijn, zeker voor Klara. Alleen Canvas moet het met een lichtjes gedaalde waardering stellen.

In het Vlaams Parlement hebben sommige leden al enkele keren aangeklaagd dat het niet opgaat om een openbare omroep een voortrekkersrol als innovator toe te dichten en hem daarvoor niet te financieren. Katia Segers pleit ervoor om de VRT de toegang tot innovatiefondsen niet langer te ontzeggen.

De VRT gaat prat op haar volledige transparantie. Maar in de diversiteitsmonitoring door de universiteiten van Leuven en Antwerpen hebben de Vlaamse volksvertegenwoordigers – zelfs na een vraag om uitleg – geen volledige inzage gekregen, nota bene met het nogal beledigende argument dat ze die fout zouden kunnen begrijpen (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2014-15, nr. 2454). Waarom krijgt het Vlaams Parlement daarin geen volledig inzicht? Kan dit alsnog gebeuren?

Voorts bestaan er wel cijfers over het aantal vrouwelijke gasten in Canvasprogramma's, maar die zijn vooralsnog niet beschikbaar voor programma's op Eén in primetime, zoals Van Gils & gasten.

In het algemeen vraagt Katia Segers extra inspanningen van de VRT om werk te maken van diversiteit, en zeker van de genderrepresentatie.

Op het gebied van deontologie doen zich nog steeds uitschuivers voor. Een tweet van Studio Brussel over 'tetten' is een recent voorbeeld. De VRT moet ook op dat vlak extra waakzaam zijn.

Buiten deze kleinere punten van kritiek bevestigt Katia Segers nogmaals haar grote waardering.

Karin Brouwers wijst erop dat het gezien het ingaan van de nieuwe beheersovereenkomst op 1 januari 2016, een beetje eigenaardig is om het nog uitvoerig over

de uitvoering van de vorige beheersovereenkomst te hebben, en dan nog wel met een nieuwe gedelegeerd bestuurder die in 2015 nog niet in functie was.

CD&V feliciteert de VRT met het fraaie en volledige jaarverslag van een VRT die ondanks aanzienlijke besparingen en grondige transformatieplannen een erg dynamische werking aan de dag legt.

De VRT bereikt dagelijks bijna 3 miljoen radioluisteraars. Dat zijn zelfs 200.000 mensen meer dan het aantal VRT-televisiekijkers. De commissie heeft het onlangs uitvoerig over het wijzigende radiolandschap gehad (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 780/2). Tegen de perceptie in is radio zelfs een dominanter medium dan televisie.

De streefcijfers betreffende de aanwezigheid van doelgroepen op de schermen heeft de VRT gehaald, maar CD&V vindt het allemaal nog wat te moeizaam. Zoiets kost op zich geen geld maar valt te bereiken door permanente aandacht en sensibilisering van de hele organisatie. De diversiteit zou nog uitgesprokener mogen zijn gezien de voorbeeldfunctie en gemeenschapsvormende opdracht van de VRT.

Het jaarverslag brengt in kaders samenvattingen van de uitvoering van beheersovereenkomst over haar hele looptijd, per onderdeel. Daaruit blijkt dat de VRT bijna elk jaar nagenoeg alle doelstellingen heeft behaald en een groeipad heeft ontwikkeld. Interessant leesvoer.

Dit jaar heeft de VRT ook de jaarrekening van de VAR aan de commissie bezorgd, zoals Karin Brouwers naar aanleiding van het vorige jaarverslag had gevraagd.

Op pagina 1 van het jaarverslag maakt de VRT meteen duidelijk welke bepalingen van de beheersovereenkomst ze ingevolge de besparingen door de Vlaamse Regering niet heeft uitgevoerd in 2015. Soms is het effect zelfs positief. Zo wordt Fans of Flanders niet langer weggestopt op OP12, maar is het terechtgekomen op de reguliere kanalen Canvas en Eén, waar het thuishoort en meer kijkers zal bereiken.

De VRM heeft in zijn toezicht rekening willen houden met het wijzigende budget. Helaas komen ook nu weer dezelfde tekortkomingen als voorheen terug, met name betreffende de diversiteit van het personeel. Geen van de opgelegde percentages voor respectievelijk personen met een handicap, nieuwe Vlamingen, vrouwen in het personeel en vrouwen in het management werd behaald. De VRM laat daarover geen twijfel bestaan. CD&V steunt de VRM daarin en roept uitdrukkelijk op om hier dringend werk van te maken. Het percentage vrouwen in het management is zelfs nog gedaald. Weliswaar gaat het daar om een beperkte groep mensen en is het gezien de dalende personeelsaantallen niet evident om dit op te lossen. Maar als zelfs maar één van die vier categorieën behaald was geweest, had het er al heel wat fraaier uitgezien.

Ook de doelstelling betreffende ondertitels voor doven en slechthorenden op andere platformen is niet gehaald.

De VRM beveelt eens te meer een bruikbaar permanent meetsysteem voor. Dat zou het mogelijk maken om gedurende het jaar te evalueren en bij te sturen. Welke aanpassingen zijn er nog nodig aan het meetsysteem? Waarom is dit nog altijd niet verwezenlijkt?

Bij haar partners voor samenwerking vermeldt de VRT de jongerenorganisaties niet, hoewel de operationele doelstellingen toch geregeld overleg met jongeren en hun organisaties opleggen, al dan niet in functie van een specifiek jongeren-

programma op de VRT. Nu OP12 niet meer bestaat, is het relevant voor de VRT om overleg te plegen met jongerenorganisaties opdat ze de moeilijker bereikbare leeftijdscategorie kan blijven bereiken met radio-, tv- en onlineprogramma's. De jongerenadviseur had volgens het jaarverslag geregeld overleg met jongerenorganisaties en zetelt in de Commissie Jeugdinformatie van De Ambrassade. Karin Brouwers vindt het eigenaardig dat MNM dan wel de website Generation M heeft ontwikkeld zonder enig overleg met De Ambrassade, die nochtans heel wat knowhow heeft in jeugdinformatie via onder andere jongerengidsen. Het lijkt er haast op dat MNM zelf het warm water heeft willen heruitvinden, wat toch niet bepaald als efficiëntiewinst overkomt. Welke rol heeft de jongerenadviseur bij de VRT precies? Waarom heeft Generation M niet het trustee-label van De Ambrassade?

De VRM brengt in zijn rapport wel een overzicht van alle overleg- en interactiemomenten met jongeren en hun organisaties. Voor 22 januari 2015 vermeldt hij onder die rubriek: "rector UA". Hopelijk was die dan omringd door studenten. Op 31 januari vermeldt dit rapport een bezoek van Jong Groen aan de VRT. Hoort dit alles wel onder het gevraagde overleg en interactie met jongeren?

Pebble Media verkoopt als gezamenlijke nv van VAR en Telenet digitale reclame. In 2015 boekte de nv 180.000 euro verlies. Hoe valt dit te verklaren?

Karin Brouwers kijkt intussen uit naar rapporten over de uitvoering van de nieuwe beheersovereenkomst met meer aandacht voor cultuur. Het interview met de nieuwe cultuurmanager Chantal Pattyn in De Standaard getuigt alvast van 'goesting' om die nieuwe beleidslijn in te vullen.

De nieuwe beheersovereenkomst bevat afspraken over de integratie van levensbeschouwelijke thema's in de VRT-programma's en over structureel overleg met de levensbeschouwelijke verenigingen. Uit het antwoord van minister Gatz op haar vraag om uitleg daarover heeft Karin Brouwers begrepen dat de najaarsprogrammatie duidelijk zal maken hoe de VRT dit zal invullen (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2015-16, nr. 241). Hoe vaak is intussen al overleg gepleegd met die verenigingen? Welke onderwerpen zijn er besproken en welke afspraken zijn eruit voortgevloeid?

Op het vlak van innovatie hebben de ministers Gatz en Muyters binnenkort knopen door te hakken. Heel cruciaal is de vraag welke rol de media kunnen krijgen in het nieuwe verhaal dat het IWT aan het schrijven is. Die beslissing zou elk moment kunnen vallen. Luc Van den Brande hoopt terecht dat het nieuwe kanaal van minister Muyters in extra middelen voorziet voor innovatie in de media.

Lionel Bajart beaamt dat het wat vreemd is om nog over de uitvoering van de vorige beheersovereenkomst te debatteren op een moment dat de nieuwe al in voege is. Hij wil de vragen over 2015 dan ook koppelen aan de realiteit van vandaag.

De VRM stelt doelstellingen voorop die neerkomen op sector- of stakeholderseffect. Ook de nieuwe beheersovereenkomst maakt hiervan gewag maar vermeldt ook een billijke rechtenverdeling. *Lionel Bajart* citeert: "De VRT hanteert een transparante maar conforme rechtenverdeling en een billijke inkomstenverdeling tussen haarzelf en externe producenten. Ze pleegt hierover overleg met vertegenwoordigers uit deze sector.". Met de sector bedoelt men televisie, digitale productie en documentaire, verduidelijkt de spreker. Hoe zal de VRM dit controleren? Worden een plan tot inkomstenverdeling en het overleg daarover op zich aanzien als naleving van de doelstelling? Of zal de VRM de transparantie, marktconformiteit en billijke inkomstenverdeling zelf controleren?

Zijn volgende vragen richt Lionel Bajart tot de VRT. De gewone klantencontacten nemen in aantal af, maar het aantal klachten neemt toe. Op zich is het natuurlijk wenselijk om zo weinig mogelijk klachten te ontvangen, maar anderzijds is het feit dat de mediagebruiker de weg naar de klantendienst weet te vinden, wel een goede zaak. Worden klachten die op sociale media worden geuit, ook meegeteld? De VRT blijkt ook via andere instanties, waaronder het kabinet van de minister van Media, klachten te krijgen. Tellen ook die mee in de berekening van het totaal? Houdt de VRT bij welk aandeel van de klachten niet via de klantendienst opgelost raakt maar naar andere instanties escaleren? Het verslag zelf vermeldt alvast dat bepaalde klachten worden behandeld door de Vlaamse Ombudsdienst, de Raad voor de Journalistiek en de VRM. Tellen ook die klachten mee in de berekening? Gaat de VRT na of dergelijke klachten eerst langs haar eigen klachtendienst zijn gegaan?

Over de bevoegdheid van de Vlaamse ombudsman met betrekking tot klachten over de nieuwsdienst, heeft blijkbaar discussie plaatsgevonden. In het voorjaar van 2016 zou daarover overleg komen met alle partijen. Heeft dat overleg plaatsgevonden, en zo ja, met welk resultaat?

Volgens de VRM is pas sinds 2015 een meetsysteem operationeel om het aantal surfers te controleren. Sedertdien haalt de VRT die doelstellingen ook. Dat neemt niet weg dat de twee jaren daarvoor helemaal niets is gemeten. Hoe valt dit te verklaren? In het toezichtsrapport van 2014 heeft de VRM de VRT aanbevolen om het bestaande permanente meetsysteem zo uit te bouwen dat de dreiging om een bepaalde doelstelling niet te halen, tijdig kan worden gedetecteerd. In het VRM-rapport over 2015 staat opnieuw letterlijk: "De VRM stelt voor om een permanent meetsysteem verder uit te bouwen. Op die manier kan het niet-behalen van onderdelen van doelstellingen beperkt en zelfs vermeden worden.". Wat vindt de VRT van die aanbeveling? Werkt ze eraan?

De nieuwe beheersovereenkomst vraagt om te streven naar een optimale rechtenexploitatie, al dan niet internationaal. In 2015 zijn de inkomsten uit de exploitatie van afgeleiden echter gedaald ten opzichte van 2014. Het gaat om 'andere exploitatie en andere inkomsten' en om ruilinkomsten. Kan de VRT die daling toelichten? Heeft ze inmiddels een strategie om die trend om te buigen?

Wilfried Vandaele constateert dat de VRM heeft geoordeeld dat de VRT goed is omgesprongen met de uitdagingen waarvoor de besparingsoperatie en nieuwe beheersovereenkomst haar hebben geplaatst.

Paul Lembrechts heeft verklaard dat de mensen vandaag gemiddeld 6 minuten per dag meer lineair tv-kijken en 47 minuten meer uitgesteld tv-kijken dan een jaar eerder. Kloppen die cijfers? Het zou kras zijn als de mensen nu zoveel meer tijd besteden aan tv-kijken.

Op het vlak van diversiteit in het personeelsbestand haalt de VRT de norm nog niet voor vrouwen en nieuwe Vlamingen, maar is voor die groepen wel een stijging waarneembaar. Het aandeel van mensen met een beperking is echter zelfs nog licht gedaald.

Bijzonder na aan het hart van de N-VA liggen de quota voor Nederlandstalige muziek en Vlaamse producties. Die quota heeft de VRT in 2015 gehaald. Voor Nederlandstalige muziek is dat aantal nog gestegen ten opzichte van 2014. Op Radio 1 heeft zich een status quo voorgedaan, op Radio 2 een lichte daling, maar beide blijven boven de minimumnorm. Ook voor Vlaamse muziekproducties haalden de VRT-radiozenders de norm, al daalden die aandelen lichtjes. *Wilfried Vandaele* uit zijn tevredenheid over het halen van die normen.

Het aandeel externe producties zal ook met de inwerkingtreding van de nieuwe beheersovereenkomst een aandachtspunt blijven. De 33,9 percent in 2015 komt overeen met het niveau van 2013 en betekent ten opzichte van 2014 een stijging.

Aan ondertiteling en toegankelijkheid hecht de N-VA groot belang. De VRT haalt bijna een dekking van 100 percent voor de ondertiteling van haar tv-programma's, maar online ligt dat moeilijker. In de vorige beheersovereenkomst was daarvoor al een oplossing afgesproken maar die bleek om bepaalde redenen niet haalbaar. Intussen is een stappenplan afgewerkt. De nieuwe beheersovereenkomst gaat uit van 90 percent ondertiteling van onlinevideo tegen 2020. De VRM ziet een evolutie ten opzichte van 2014. Kan hij die duiden? Hoe zal de VRT daarmee omgaan? Wat met de beschikbaarheid van cijfers?

Gezien de halvering van de raadplegingen van teletekst in 2015 is de beslissing om dit medium stop te zetten, duidelijk de juiste.

De N-VA blijft aandacht hebben voor de omgang van de VRT met opinies, columns en satirische bijdragen van zowel eigen journalisten als externen.

De commerciële inkomsten lagen in 2015, net als in 2014, 5 miljoen euro hoger dan geraamd. Hoe zal dit in de toekomst evolueren?

De beheersovereenkomst legt het gebruik van de standaardtaal op. Het jaarverslag van de VRT wijdt er een hoofdstuk aan. De nieuwe beheersovereenkomst verfijnt een en ander aan die bepalingen. Acht de gedelegeerd bestuurder op dat vlak wijzigingen aan het huidige beleid noodzakelijk?

De bedragen die de VRT neertelt voor sportrechten, gaan in dalende lijn. Hoe ziet de VRT dat in de toekomst evolueren?

Wilfried Vandaele wijst erop dat het parlement van de VRT een hoge mate van transparantie verwacht en het lastig vindt als de VRT op zijn vragen niet of ontwijkend antwoordt. Een schriftelijke vraag van Manuela Van Werde over de kostprijs van de consultancy in opdracht van de VRT kwam in de pers met andere cijfers dan die in het antwoord van de minister.

Wat bedoelt de voorzitter van de raad van bestuur met impliciete druk als hij het over een staatsomroep heeft? Geen enkele partij in de commissie is voorstander van een staatsomroep. Wel verwacht het parlement, met al zijn politieke kleuren en gezindten, dat de VRT elke schijn van partijdigheid vermijdt. Er waren wat incidenten, wat in een groot huis onvermijdelijk is, maar de reactie van de VRT was vervolgens ook niet altijd dezelfde. Nadat een haatprediker zonder veel journalistiek weerwerk zijn verhaal had mogen vertellen op de VRT, was het antwoord op de interpellatie dat de kijker zelf wel verstandig genoeg is om dat in al zijn nuances te begrijpen (*Interpellaties* VI.Parl. 2014, nr. 3). Vragen volksvertegenwoordigers dan weer cijfers over de schermaanwezigheid van politici op, dan krijgen ze die niet, met de boodschap dat ze die verkeerd zouden kunnen interpreteren. Blijkbaar dicht de VRT de gemiddelde kijker meer verstand toe dan de gemiddelde volksvertegenwoordiger. Misschien terecht, maar vanwege de VRT is dat toch een erg boude stelling.

Manuela Van Werde wijst erop dat naast informatie en nieuws ook cultuur de nadruk krijgt in de nieuwe beheersovereenkomst. Intussen zijn een nieuw cultuurprogramma, een cultuurmanager en een cultuurplan aangekondigd. Wanneer treedt dat plan in werking? In 2015 is het weekbereik van cultuur op tv gezakt. Op twee jaar kalfde dat aandeel met 3 percent af, waardoor het terug op

het niveau van 2011 is terechtgekomen. Zijn er intussen al maatregelen om de aandacht voor cultuur op te krikken?

Nadat hij de VRT heeft gefeliciteerd met de puike resultaten vraagt *Bart Caron* de omroep ironisch om het niet al te goed te doen, opdat het beleid niet zou besluiten dat de omroep het met nog minder middelen kan redden.

Met betrekking tot de streefcijfers bij het personeelsbestand betreurt Bart Caron echter dat de VRT die voor geen enkele van de vier doelgroepen – personen met een handicap, nieuwe Vlamingen, en vrouwen in het personeel en in het management – heeft behaald. Daar wil de spreker niet lichtzinnig overheen gaan, vooral omdat dit niet voor de eerste keer gebeurt. Uiteraard wordt het met een dalend personeelsbestand nog moeilijker om die cijfers te halen, maar dit vergt een veel nadrukkelijker inzet.

Verschillende tabellen wijzen op personeelsverloop. Naarmate de besparingen zich zullen voortzetten, zal de VRT waarschijnlijk uitkomen op zowat 2000 medewerkers. Kan de VRT dat bevestigen? Kan ze met dat aantal mensen het huidige aanbod blijven garanderen?

Als het innovatiebudget wordt beperkt tot een derde van het vroegere, is het niet meer dan logisch dat de VRT voor haar innovatie toegang krijgt tot andere bronnen.

Pebble Media heeft een negatief jaarresultaat. Heeft de samenwerking van de VAR met Telenet voor reclamedoelinden dan nog zin? Als de VRT het project laat voortzetten, met welke verwachtingen doet ze dat dan?

Hoe beoordeelt de VRT-voorzitter de stellingname van minister Gatz over regionale televisie? Waarom zouden de VRT-zenders niet bij de VRT horen? Werkt de VRT nu al intensief samen met regionale tv? Waarom, of waarom niet?

Het informatievolume en de diepgang van canvas.be zijn volgens Bart Caron beduidend minder dan die van cobra.be. Uiteraard is canvas.be een veel beter platform om informatie te delen, maar het volume aan cultuurinformatie lijkt er veel kleiner en de redactie-inzet dus veel beperkter.

Het jaarverslag vermeldt als muziekprofiel voor Radio 1 soul, blues, country, wereldmuziek, folk, cross-over, fusion en jazz. Nog vorige week stelde Bart Caron een vraag over de muzikale diversiteit op de VRT (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2014-15, nr. 971). Als het profiel van Radio 1 echt zou beantwoorden aan die beschrijving in het jaarverslag, zou hij dat fenomenaal vinden, maar dit is een wel erg geïdealiseerde voorstelling die nauwelijks met de realiteit overeenstemt. Onderzoek van Bart Caron en anderen heeft uitgewezen dat er amper iets van aan is. Hij heeft er begrip voor dat de mainstream op de zender pop is – niet alle muziek moet er tot alternatievere genres behoren – maar waarom dat dan zo verbloemen in het jaarverslag?

Bart Caron vraagt wat meer toelichting bij de uitspraak over unieke songs op de radionetten. Zonder de VRT-radio zou het culturele muzieklandschap in Vlaanderen zeker verarmen, maar de spreker blijft op zijn hoede.

Is het cultuurplan al beschikbaar? Kan de commissie het al inzien?

Vanwaar ten slotte de 2,5 miljoen euro voor externe consultancy? Dat is toch een enorm bedrag? De totale loonmassa van het hele directiecomité, waarin de commissie in het kader van het openbaar bestuur inzage heeft gekregen, bedraagt maar een derde van wat de VRT aan externe consultants betaalt. Gaat

het over management, over technische knowhow of over iets anders? De politiek krijgt vaak het verwijt dat ze externe consultants inhuurt om uitspraken te doen die ze zelf niet gesloten krijgt. Hoe zit dat bij de VRT?

Over het algemeen vindt de commissievoorzitter de informatie in het jaarverslag doorheen de jaren naar almaar meer volledigheid evolueren. Zijn algemene indruk is dan ook heel positief.

2. Antwoorden

Carlo Adams beantwoordt de vragen aan de VRM. *Katia Segers* vroeg om de verschuiving tussen lineair tv-kijken en andere vormen daarvan te kwantificeren. De VRM beschikt zoals gezegd pas vanaf augustus 2015 over de cijfers betreffende het gebruik van de websites en sociale media van de VRT. De vergelijking ligt dan ook moeilijk. De impact van de verschuiving meten zou ook een diepgaander onderzoek vergen dan louter cijfers te analyseren. Die zouden niet veel meer opleveren dan de meest algemene trends.

De ondervoorzitter van de VRM wijst erop dat de niet door de VRT behaalde diversiteitscijfers enkel het personeelsbestand betreffen, dus SD 31. Voor schermaanwezigheid van de doelgroepen heeft de VRT die cijfers, zoals ze zijn geformuleerd in SD 2, wel behaald.

Lionel Bajart had een vraag over de billijke inkomstenverdeling en controle daarop. Als ondervoorzitter is *Carlo Adams* vandaag wel gemandateerd om het verslag over 2015 toe te lichten, maar niet om namens de VRM toekomstige engagementen aan te gaan. In het algemeen is de VRM wel gemachtigd om de inhoudelijke bepalingen na te gaan maar verricht hij geen financiële controles in de strikte zin. Voorts werkt de VRM met informatie die hij van de VRT ontvangt. Er zal nog moeten blijken of die informatie voor deze nieuwe doelstelling al dan niet volstaat en of de VRM dan nog bijkomende informatie moet opvragen.

Luc Van den Brande is tevreden met de kritische maar heel warme benadering van de VRT door de commissie.

De VRT-voorzitter erkent dat bepaalde doelstellingen niet zijn gehaald en dat dit bovendien niet de eerste keer was. Hij aanvaardt dan ook dat dit zonder meer een werkpunt is.

Sommigen hadden het over de rapportage van de uitvoering van een al afgelopen beheersovereenkomst. De VRT beschouwt de plicht om te rapporteren echter niet als een formaliteit en verricht een eerlijke inspanning om daaraan zo transparant mogelijk te beantwoorden.

Essentieel is de vraag of het aanbod met minder middelen en mensen – creatief kapitaal dus – op hetzelfde peil kan blijven. Precies dat wordt de uitdaging. De nieuwe beheersovereenkomst huldigt andere parameters dan de vorige. Die zijn correct geijkt met de juiste peilelementen om performantie te meten. De uitdaging is niet gemakkelijk. Van zodra besparingen tot bepaalde maatregelen hebben geleid, wordt er altijd geklaagd over bepaalde programma's en activiteiten die wegvallen.

Voor de financiering van onderzoek en innovatie geldt het oude gezegde dat men niet tegelijk de boter en de prijs van de boter kan hebben. Nog erger wordt het als men geen van beide meer heeft. Hier is sprake van onlogische ontwikkelingen.

Met betrekking tot levensbeschouwelijke uitzendingen is 2016 een overgangsjaar. De VRT getroost zich grote inspanningen om die overgang goed te begeleiden. Er is al overleg geweest, en het wordt in september 2016 hervat.

Lionel Bajart polste naar de optimale rechtenexploitatie. Het gaat hier om een heel complexe aangelegenheid in een internationale context.

Wat de standaardtaal betreft, wijst Luc Van den Brande erop dat de taalraadsman van de VRT erop staat dat de standaardtaal in alle omstandigheden maximaal wordt gebruikt. Het regelmatige overleg tussen de taalraadsleden van de Nederlandse en Vlaamse openbare omroepen heeft zelfs aangetoond dat de Nederlandse taalraadsman veel flexibeler omgaat met taalvariatie en een lans brak voor een soepeler omgang met tussentaal. Nederland is historisch nu eenmaal een homogeen taalgebied. Hoe dan ook is standaardtaal zonder meer legio. Met tussentaal moet men heel voorzichtig omspringen, hoewel bijvoorbeeld Eigen Kweek door de niet-standaardvariant wel een eigen coloriet krijgt.

Wilfried Vandaele had daarnaast ook opmerkingen over transparantie en onafhankelijkheid. Net één dag nadat de VRT de rapporten over neutraliteit, onafhankelijkheid en impliciete politieke druk had toegelicht, heeft zich een incident voorgedaan. Onder meer uit EBU-onderzoek blijkt dat alle meningen aan bod moeten kunnen komen, maar heel duidelijk in een context. Daarzonder kan het problematisch zijn om iemand in beeld of op de radio zomaar een forum te geven. Niemand is echter perfect, en uit incidenten als dit moet de VRT lessen trekken.

De raad van bestuur heeft op een recente vergadering duidelijkheid gecreëerd over welke columns en commentaren van de eigen mensen de VRT op haar onlinekanalen mag aanbieden. Satire zal in de toekomst ook duidelijk als dusdanig worden betiteld. Kan men echter heel de groep van journalisten verbieden om een mening te ventileren? Luc Van den Brande vindt het vooral belangrijk dat ze dan een code respecteren. De raad van bestuur heeft dit opgehelderd.

De vraag over de regionale televisie doet Luc Van den Brande opmerken dat zich in het Vlaamse medialandschap heel eigenaardige verschijnselen voordoen. Een centralistisch jakobijns land als Frankrijk is erin geslaagd om de regionale televisieomroepen integraal deel te laten uitmaken van het omroepbestel. In het Verenigd Koninkrijk is er een duidelijke koppeling tussen de vele regionale media en de nationale BBC. In Vlaanderen hebben we een pax media. Vroegere rapporten van de VRT over vormen van samenwerking met regionale omroepen hebben Luc Van den Brande genoopt om duidelijk te maken dat men al dan niet opteert voor dergelijke samenwerking. Kiest men er niet echt voor, dan kan men beter nalaten om ze louter voor de galerij te vermelden. De spreker zelf is alvast overtuigd dat een dergelijke samenwerking mogelijk moet zijn.

Wat de consultancy betreft: de eigen juridische dienst van de VRT lost al heel wat zaken op. Maar men kan niet voor elk specifiek juridisch probleem een specialist in huis hebben. Veel consultancy is dan ook juridisch van aard. Daarnaast is er hr-consultancy. Ook wat het strategische beleid betreft, vindt de VRT-voorzitter het niet abnormaal om een beroep te doen op bepaalde externe kennis. Hij steunt de directie dan ook als ze bij strategische beslissingen zoals die naar aanleiding van een nieuwe beheersovereenkomst en een toekomstplan, even extern tegen het licht wil houden wat ze intern van plan is. Maar daaraan zijn ook grenzen. Een directiecollege moet ook zelf strategisch inzicht verwerven en heeft dat ook duidelijk al gedaan. De gedelegeerd bestuurder heeft ook al aangegeven dat hij dit soort consultancy in de toekomst wil beperken.

Manuela Van Werde peilde naar het cultuurmanagement. Cultuur is inderdaad een van de kernopdrachten van de VRT en moet dan ook gezamenlijk met de andere kerntaken informatie en duiding ten dienste worden gesteld. De specificiteit van kanalen blijft echter gewaarborgd, zij het dat daaronder een stevige gemeenschappelijke sokkel komt.

Tot slot merkt Luc Van den Brande op dat er 27 beheersovereenkomsten bestaan met instellingen, die soms zo essentieel zijn als bijvoorbeeld de Dienst voor de Scheepvaart, maar dat voor geen enkele zoveel interesse blijkt te bestaan als die met de VRT. Dat kan hem alleen maar gelukkig stemmen.

Gedelegeerd bestuurder *Paul Lembrechts* gaat eerst in de op de vragen over de diversiteitsdoelstellingen. Met betrekking tot diversiteit heeft de VRT een dubbele opdracht: diversiteit in beeld en diversiteit op de werkvloer. De diversiteit in beeld is positief geëvolueerd. Rome is niet op één dag gebouwd, maar in 2015 was 38 percent van de schermaanwezigheid van presentatoren en gasten voor rekening van vrouwen en 8,6 percent voor nieuwe Vlamingen. Dat is ruim meer dan in 2014. Het is nog niet genoeg maar evolueert gunstig. De VRT zal er werk van blijven maken om op het scherm de diversiteit van de Vlaamse samenleving te laten weerspiegelen.

Wat de diversiteit van het personeelsbestand betreft, hebben de VRT en de diversiteitsambtenaar heel onlangs afgesproken om de banden nauwer aan te halen. Een verregaande verandering in de personeelssamenstelling is echter moeilijk te realiseren daar de VRT erg weinig rekruteert. Haar verhaal is er veeleer een van uitstroom dan van instroom.

Vrouwen in het management is dan weer een zaak van interne promotie. Overigens betreft de 22 percent enkel het hogere kader met de zogenaamde ABC-functies. In totaal gaat het daar om 41 managers. Om de gewenste 33 percent vrouwen te halen, zouden er vier vrouwen meer tot dat hogere management moeten toetreden. Sinds 2015 is dat alvast voor één functie gebeurd. Zulke verschuivingen zijn al bij al dus vrij snel realiseerbaar.

Het ruimere kader met daarbij ook de functies in schaal 7, het middenkader, bestaat voor om en bij de 30 percent uit vrouwen en leunt dus dicht bij de doelstelling aan.

Het directiecollege van de VRT ten slotte, bestaat voor meer dan 40 percent uit vrouwen. Zonder de gedelegeerd bestuurder gaat het zelfs om 50 percent.

Hoe dan ook blijft diversiteit van het personeel een aandachts- en werkpunt.

Dat de klachten in aantal toenemen, daarmee heeft de gedelegeerd bestuurder op zich geen probleem. Hij verkiest klachtenmaximalisatie boven klachtenminimalisatie. Het is beter om te weten wat de kijker of luisteraar niet goed vindt. Het aantal klachten op zich is dan ook geen graadmeter.

In de berekening van het aantal klachten tellen wel degelijk ook de klachten via sociale media mee die de klachtendienst oppikt. Hetzelfde geldt voor alle bij de minister ingediende klachten waarover deze de VRT om input heeft verzocht. De samenwerking met de ombudsman verloopt vrij goed. Die ontvangt sommige klachten inderdaad rechtstreeks. Ook de Raad voor de Journalistiek ontvangt bepaalde klachten in eerste lijn, wat niet onlogisch is als het gaat om klachten over deontologie, onpartijdigheid en onafhankelijkheid van journalisten.

In 2015 haalde de VRT de doelstelling voor externe producties. De nieuwe beheersovereenkomst legt nieuwe normen op. Van 15 percent nu evolueert het naar 18,25 percent in 2025.

Een andere vraag was of de VRT haar aanbod nog kan realiseren met de besparingen en personeelsreductie. Paul Lembrechts gelooft van wel. Enerzijds mogen de personeelskosten van de VRT in de toekomst nog maximaal 43,25 percent van de totale inkomsten in beslag nemen. Dat betekent in principe de beschikking over minder mensen die programma's kunnen maken, maar daartegenover staat de verplichting om meer programma's te laten maken door externen. De spreker verwacht dat de sector er beter van wordt en dat de kijker er niet onder hoeft te lijden.

De vraag over het rechtenbeheer situeert de gedelegeerd bestuurder in het ruimere kader van de commerciële inkomsten. Het gaat dan niet zozeer om de opbrengst van de radioreclame maar om de afgeleiden zoals line extensions. Die inkomsten staan onder druk, onder meer door de krimpende verkoop van cd's en dvd's, waarvoor nieuwe technologieën in de plaats komen. De VRT werkt hoe dan ook aan een plan om de verminderde dotaties te compenseren met andere inkomsten. De inkomsten moeten dus meer worden gediversifieerd. Vandaar het opzet om bepaalde content – documentaire maar ook fictie – op termijn meer geschikt te maken voor export. Goed investeren en de juiste creatieve mensen inzetten, moeten scenario's opleveren die zich lenen voor export en die niet louter op de Vlaamse identiteit inspelen. Het is zeker niet de bedoeling om alles ineens om te gooien, maar heel veel van onze fictie is erg Vlaams gekleurd. Een programma als Den elfde van den elfde is een voorbeeld van een goed gemaakt en leuk programma dat in het buitenland echter niet zou scoren. De combinatie van Vlaamse acteurs en een inhoud die de Vlaamse kijker aanspreekt met buitenlandse interesse moet haalbaar zijn. Dat zou niet alleen inkomsten opleveren maar ook het imago van Vlaanderen ten goede komen.

Cultuur is voor de VRT een belangrijk aandachtspunt. Niet zonder reden heeft de organisatie Chantal Pattyn als cultuurmanager aangesteld, met behoud van haar rollen van presentatrice van Pompidou en netmanager van Klara. De VRT wil de kennis over cultuur bundelen en meer synergie laten ontstaan tussen de verschillende cultuurredacties binnen de VRT. Dergelijke zaken plegen al eens te versplinteren, waardoor mensen onafhankelijk van elkaar aan gelijkaardige zaken werken. Die expertise samenbrengen kan een aanzienlijke meerwaarde opleveren, in de vorm van kruisbestuiving, maar zonder de dwang dat alles gezamenlijk zou moeten gebeuren. Er kunnen nieuwe concepten uit voortkomen, op maat van het doelpubliek van de verschillende netten. Op het ene net zal dat aanbod expliciet cultureel zijn met een grote diepgang, terwijl het op een ander net veeleer zal neerkomen op het aanbieden van ruim toegankelijke cultuur.

Sophie Cooreman bevestigt dat Pebble Media in 2015 verlies heeft geleden. Dat wijt ze ten eerste aan het wijzigende aandeelhouderschap in de loop van dat jaar. Ten tweede zijn de doelstellingen betreffende de beschikbare inventaris niet gehaald, met andere woorden de ruimte om onlinereclame te maken. De raad van bestuur van de VAR heeft intussen gevraagd aan Pebble Media om een langetermijnplan op te stellen, om na te gaan of het in de toekomst wel winstgevend kan worden. Het plan voor 2016 ziet er alvast winstgevend uit.

De inkomsten uit commerciële communicatie zorgden in 2015 inderdaad voor een excedent van 4,7 miljoen euro. De prognoses voor 2016 zijn heel positief en zullen opnieuw in een excedent uitmonden. Deze markt is nu eenmaal moeilijk te voorspellen. De nieuwe beheersovereenkomst heeft andere regels opgelegd over de aanwending van excedenten, vanaf 2016 dus.

Paul Lembrechts gaat in op de vraag van Bart Caron naar de evolutie van het personeelsbestand. Eind 2015 had de VRT 2160 mensen in dienst. Afhankelijk van de onderhandelingen met de sociale partners zal de VRT in 2020 tussen de 2000 en 2050 medewerkers uitkomen. De delta van 50 personen zal afhangen van de uitkomst van het overleg met de sociale partners over een zekere verlaging van de kostenstructuur en vergoedingen door daar slimmer mee om te gaan. Dat zou jobs kunnen redden, wat de voorkeur van de directie zou hebben. Maar zoals gezegd is daarvoor instemming van de sociale partners nodig.

De daling van het dagbereik van VRT-televisie met 100.000 personen is inderdaad een gevolg van de digitale shift. Die vormt zeker voor het televisienieuws een belangrijke uitdaging. Dat zal nog lange tijd een van de belangrijkste VRT-programma's blijven, maar de toestand is wel zo geëvolueerd dat wie om 19 uur het journaal opzet, eigenlijk dankzij het onlinenieuws al alles weet wat hij daar zal zien. Tien jaar geleden was dat nog echt nieuws. In die zin moet de VRT op termijn een goede balans uitkienen tussen nieuws snel, correct en goed online brengen en daarnaast een klassiek avondjournaal behouden.

Met De Ambrassade heeft de VRT al samengewerkt. Dat gebeurde nog in 2012. De gedelegeerd bestuurder zal de bezorgdheden van de commissie overmaken aan de mensen van de radiozenders waaronder MNM. Hij ziet geen enkele reden om niet samen te werken met De Ambrassade.

In het najaar komt op zondagavond in primetime een programma op Canvas waarin de verschillende levensbeschouwingen in diepte-interviews aan bod komen. Die uitzendingen zullen daarna voor lange tijd opvraagbaar blijven op canvas.be. Daar komt ook een hele mediatheek over levensbeschouwing. Overigens komen doorheen de hele reguliere VRT-programmatie op televisie en met name op de radio aardig wat levensbeschouwelijke items aan bod. Als voorbeeld vermeldt Paul Lembrechts Touché.

De verdeling van sportrechten gebeurt steeds meer in een internationale arena waar grote spelers voor aanzienlijke delen van de wereld uitzendrechten komen verwerven. Zo heeft Discovery de rechten voor de Olympische Spelen van 2020 voor heel Europa verworven. De EBU heeft het deze keer niet gehaald. De VRT onderhandelt nu rechtstreeks over een sublicentie voor uitzending van de spelen op open net in Vlaanderen. De Vlaamse kijker wordt enigszins beschermd door het besluit dat deze evenementen steeds beschikbaar moeten zijn op open net, wat daarom nog niet bij de VRT betekent. Voor kleinere omroepen worden de sportrechten altijd maar moeilijker te verwerven. Gelukkig heeft de EBU de VRT daarin altijd goed geholpen. Ze werkt nu ook aan een nieuwe organisatie die de andere spelers van antwoord kan dienen.

Over consulting wil Paul Lembrechts zijn ervaring in de privésector laten spreken. Als een bedrijf met een omzet van 400 miljoen euro daarvan een half percent aan extern advies besteedt, dan is dat absoluut niet buitensporig. In de privésector liggen die uitgaven vaak veel hoger. Paul Lembrechts wil echter zeker niet pleiten voor meer consultingopdrachten. Hoe dan ook moet een organisatie als de VRT een beroep kunnen doen op extern advies. Zo is de organisatie vooralsnog een radio- en tv-huis, dat echter ook een digitaal huis zal moeten worden. De adviesverlening van 2015 had dan ook heel veel te maken met de voorbereiding op de digitale shift en op de aanpassing van de hele organisatie aan de digitale derde pijler in opbouw. Ook organisatieleer zelf is geen kerncompetentie van de VRT. Uiteraard moet het management daaraan bijdragen, maar in bepaalde gevallen en met de juiste opdrachten is extern advies perfect te rechtvaardigen.

3. Repliekenronde

Manuela Van Werde herinnert aan haar vraag naar de timing van het cultuurplan.

Paul Lembrechts antwoordt dat het plan in de maak is. Hij gaat ervan uit dat het in september 2016 zal voorliggen bij de directie, die dan de prioriteiten aanstipt. Nog daarvoor zal Canvas een nieuw cultuurprogramma beginnen brengen vanuit Antwerpen, gepresenteerd door Bent Van Looy en Sofie Lemaire. Daarmee wordt Canvas ook duidelijker neergezet als sterk televisiemerk op de Vlaamse markt.

Katia Segers bleef op haar honger met haar vraag om de diversiteitsmonitor volledig te kunnen inzien.

Stijn Ombelets, woordvoerder van de VRT, antwoordt dat de slides met alle cijfers op de site van de VRT staan.

Bart Caron vraagt om het volledige verslag over te maken aan de commissie.

Luc Van den Brande antwoordt dat de VRT dit zal doen voor zover vertrouwelijkheidsclausules of juridische bepalingen het niet verbieden. Als het mogelijk is, zal de VRT het verslag bezorgen.

Karin Brouwers polst nogmaals naar de opvolging van de VRM-aanbevelingen over de verdere uitbouw van het permanente meetsysteem, dat ook bijsturingen onderweg mogelijk zou maken. Zeker met de nieuwe beheersovereenkomst zou het systeem nu wel echt op peil moeten staan.

Paul Lembrechts antwoordt dat een medewerker van de directie Corporate Strategie is gelast met de opdracht om het directiecollege op kwartaalbasis te informeren over de voortgang van de uitvoering van de doelstellingen uit de beheersovereenkomst. Een geautomatiseerd meetsysteem is dat niet. Maar de directie wordt elk kwartaal op de hoogte gebracht van de voortgang.

Bart Caron beveelt de VRT aan om hierover overleg te plegen met de VRM.

Bart CARON,
voorzitter

Wilfried VANDAELE
Jean-Jacques DE GUCHT,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BBC	British Broadcasting Corporation
BRTN	Belgische Radio- en Televisieomroep Nederlandstalige Uitzendingen
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
dj	discjockey
EBU	European Broadcasting Union
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
hr	human resources
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
nv	naamloze vennootschap
O&I	onderzoek en innovatie
PPM	Portable People Meter
SBS	Scandinavian Broadcasting System
SD	strategische doelstelling
UA	Universiteit Antwerpen
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAR	Vlaamse Audiovisuele Raad
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent / voltijddequivalent
WK	wereldkampioenschap